

- 3.Грінченко Т.Д. Теорія і практика формування мистецького досвіду вчителя музики. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. 300с.
- 4.Грінченко Т.Д. Формування мистецького досвіду майбутнього вчителя музики: інтегративний підхід. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/301-305%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/301-305%20(1).pdf)
- 5.Яворський Б.Л. Статті, спогади, листування. Електронний ресурс. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9846/Kholodenko.pdf?sequence=1>

Татчин В., м. Вінниця,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр

ВИДИ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ

Постановка проблеми. Сучасне суспільство потребує людей з активною життєвою позицією, здатних самостійно творчо мислити. І школа як основна базова ланка в системі освіти повинна допомогти успішному формуванню потенціалу української нації через розвиток творчої активності кожної окремої особистості.

Численні дослідження науковців у галузі психології, педагогіки, філософії доводять, що творча активність (якщо її не стимулювати і не підтримувати) з віком згасає, знижується пізнавальна активність та інтелектуальні можливості. Люди ж, які мали активну життєву позицію, багато і наполегливо працювали (тобто їхня діяльність мала активний характер), успішно реалізовували свій потенціал, більше того, збагачували його, виходячи на новий (вищий) якісний рівень. Школа має враховувати важливість сприятливих умов і стимулів у підтриманні творчої активності і намагатися організувати навчальний процес так, щоб кожна дитина, починаючи саме з молодшого шкільного віку, мала змогу реалізуватися як творча особистість. Залучення учня до мистецтва, через діяльність у його галузі, є одним із сильних

впливів на становлення особистості, розвиток її потенціалу та її практичну діяльність. Залучення школярів до різних видів музичної діяльності створює широкі можливості для виявів та розвитку їхньої творчої активності.

Аналіз наукових публікацій. У психолого-педагогічній літературі проблемі активного творчого розвитку школярів присвячено чимало досліджень. До цієї теми зверталися педагоги: С.Сисоєва, В.Сухомлинський, Т.Шамова, О.Яковлева та ін.; психологи: Дж.Гілфорд, І.Мануха, В.Моляко, Н.Роджерс, В.Роменець та ін.

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки дослідженням проблем становлення творчої активності займалися: С.Діденко, Н.Біла, Н.Вишнякова, Т.Волобуєва, Д. Іванова, О.Лобова, О.Сущенко, та ін.

Мета роботи – визначити види діяльності на уроках музичного мистецтва, що сприяють розвитку творчої активності школярів.

Виклад основного матеріалу. Комплексний підхід до уроку музичного мистецтва дозволяє вирішити цілу низку завдань: освітніх (введення нового поняття, закріплення раніше отриманих уявлень, розширення знань); виховних (активізація почуття співпереживання, колективізму, любові до народної та класичної музики); розвиваючих (розвиток відчуття музичної форми, уявлення про її зв'язок з ідеєю твору; удосконалення навичок співу при виконанні пісень із супроводом і без супроводу, одноголосних і канонів, розвиток відчуття ритму у грі на елементарних музичних інструментах та рухах; активізація емоційного відгуку на музику та творчих здібностей).

Музично-педагогічна робота здійснюється у двох напрямках: від зовнішнього світу вже створених творів мистецтва – до естетичного переживання (сприйняття та естетичне засвоєння музики) та від внутрішнього світу переживань – до його виявлення в мистецтві (творче відтворення або самостійна нова творчість). Слід пам'ятати, що обидва напрямки йдуть одним і тим самим шляхом від початку до кінця і тому повинні якомога тісніше пов'язуватись внутрішніми зв'язками та відбуватись одночасно й паралельно.

Враховуючи недовготривалість зосередженої уваги молодших школярів, слід своєчасно чергувати види їхньої діяльності, щоб не втрачався інтерес,

захопленість, не знижувалась їхня творча активність. Тобто, структура уроку має бути гнучкою та варіативною, а різноманітні його елементи переплетені та тісно пов'язані між собою. Використання різноманітних творчих методів (порівняння творів, їх фрагментів, проблемно-пошукові, ігрові ситуації тощо) дозволяє активізувати творчі можливості дітей. Чим активніша та різноманітніша діяльність школяра на уроці музики, тим успішніше відбувається розвиток його музичних та творчих здібностей, формування інтересів, смаків, потреб. Застосування рухів під музику, творчих імпрровізацій, впровадження оркестру дитячих музичних інструментів, прослуховування радіо- і телепередач, магнітофонних записів робить музичні заняття особливо привабливими для дітей.

Вивчення науково-методичної, психологічно-педагогічної та мистецтвознавчої літератури дозволило визначити наступну класифікацію основних видів музичної діяльності: сприйняття музики (слухання музики); виконання музики (відтворювання та інтерпретація музичного твору); створення музики (музично-творча діяльність); здобуття музикознавчих знань та їх застосування у комунікативній діяльності.

Розвиток здібностей та набуття різноманітних навичок в одному з видів музичної діяльності позитивно позначається на успішності всіх інших та сприяє розвитку творчої активності. Так, знайомство з елементами музичної мови, їх виражальною сутністю, драматургією розвитку музичних образів поглиблює сприйняття музики, робить більш свідомим виконавство та розширює можливості для власної творчості. Розвиток гармонічного слуху, чистоти інтонування у вокально-хоровій діяльності безперечно впливає на досконалість вокальних імпрровізацій. Відчувши безпосередньо специфіку жанрів в рухах під музику, діти їх краще розуміють і засвоюють, а отже, краще сприймають, точніше втілюють образний зміст музики у власному виконанні. Крім того, вільне володіння своїм тілом призводить і до більшої розкритості в інструментальному виконанні, покращується координація, зникає скутість. Розвиток відчуття ритму, ладу, форми, специфічних навичок, формування музично слухових уявлень через власний досвід гри на інструменті

позначається як на якості сприйняття, так і на рівні інструментальних імпровізацій. Створення музики самою дитиною зумовлює необхідність музично-теоретичних знань та вдосконалення вмінь та навичок володіння інструментом. Таким чином, ми спостерігаємо різноманітні взаємозв'язки, взаємопроникнення та взаємовплив різних видів музичної діяльності, фактично, їх інтеграцію, внаслідок якої особистість розвивається та набуває майстерності, покращуючи можливості для власної творчості.

У загальному музичному вихованні техніка гри на музичних інструментах повинна виконувати допоміжну роль, так само, як і музичні наукові знання, починаючи з елементарної музичної грамоти аж до найвищих теоретичних та історичних знань.

У практиці масового музично-естетичного виховання в загальноосвітній школі можливість оволодіти грою на музичному інструменті є далеко не у кожної дитини. Реалізувати потребу у виконанні музики діти можуть навчаючись оволодінню більш доступним інструментом – власним голосом.

Хоровий спів – один з видів колективної виконавської діяльності. Хор, організований як колектив одноступів, де кожен з учнів є виконавцем-інтерпретатором, сприяє загальному й музичному розвитку, збагаченню духовного світу, формуванню світогляду творчої особистості. Хоровий спів визнається одним із найважливіших активно розвиваючих факторів виховання. З.Кодай вважав, що спочатку треба розвивати дитину в співі, а потім уже допускати до інструмента. Не применшуючи роль хорового співу, а також великих виховних можливостей хорового мистецтва, слід відзначити зацікавленість школярів інструментальним виконавством.

В системі музичного виховання, розробленій К.Орфом, виконавській діяльності з використанням елементарних музичних інструментів теж приділяється значна увага. Введення практичного музикування на початковому етапі музичного виховання дає змогу вже в дошкільному віці розпочати інструментальну колективну імпровізацію (творчу діяльність), що, безперечно, позначається не тільки на швидкості оволодіння технікою гри, а й на розвитку творчої активності.

Отже, дослідження специфіки музичної діяльності [2; 3; 4] дало змогу виявити сутність кожного її виду. Так, сприйняттям називають складний процес, основою якого є здатність чути й переживати зміст музики як художньо-образне відображення дійсності. Виконання є складним процесом вираження виконавцем свого розуміння образного змісту та вияву вільної суб'єктивності виконавця через суб'єктивну сутність авторського тексту. Імпровізацію розглядають як мистецтво мислити та виконувати одночасно. Під музично-теоретичною діяльністю розуміють процес здобуття, засвоєння, узагальнення, усвідомлення музикознавчих знань та переосмислення раніше отриманих знань і власного досвіду.

Вияви творчої активності учня у музичній діяльності залежать від наявності у нього спеціальних музичних здібностей: музично-слухових уявлень, відчуття ритму та ладу. Розвиток здібностей та набуття різноманітних навичок в одному з видів музичної діяльності позитивно позначається на успішності всіх інших та сприяє розвитку творчої активності. Отже, між сприйняттям, виконавством, створенням музики та набуттям теоретичних знань простежуються тісні взаємозв'язки. Разом з осягненням закономірностей музики відбувається становлення дитячої музичної творчості. Так, знайомство з елементами музичної мови, їх виражальною сутністю, драматургією розвитку музичних образів, поглиблює сприйняття музики, робить більш свідомим виконання та розширює можливості для власної творчості. Засвоєння у практичному музикуванні музично-теоретичних знань, набуття виконавських вмінь та навичок сприяє кращому розумінню задуму композитора, розвитку особистісної інтерпретації почутого та виконуваного, нарешті, позитивний досвід власної творчості спонукає як до подальшого набуття знань, так і вдосконалення вмінь та навичок у виконавській діяльності.

Висновки. Отже, вивчення науково-методичної, психологічно-педагогічної та мистецтвознавчої літератури дозволило визначити наступну класифікацію основних видів музичної діяльності: сприйняття музики (слухання музики); виконання музики (відтворювання та інтерпретація музичного твору); створення музики (музично-творча діяльність); здобуття

музикознавчих знань та їх застосування у комунікативній діяльності. Усі ці види діяльності сприяють розвиткові творчої активності школярів під час уроків музичного мистецтва.

Література

1. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі : посіб. для вчителів. Харків: Веста, вид-во «Ранок». 2006 256 с.
2. Мозгальова Н.Г. (2014). Основні напрями модернізації інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти*. 2014. Вип. 16(1). С. 99-104.
3. Фрицюк В. А., Фрицюк В. М. Особливості розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Випуск 1 (36). 2018. С. 87-96.
4. Фрицюк В. А., Фрицюк В. М. Мотивація професійного саморозвитку майбутніх педагогів-музикантів у творчому освітньому середовищі університету. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Зб. наук. пр. Випуск 53. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер». 2019. С. 222-227.

Ткачук О., м. Вінниця

здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

ЗМІСТ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ТА ХОРЕОГРАФІЇ

Постановка проблеми. В умовах корінних перетворень українського суспільства, коли рівень культури кожної людини набуває вирішального значення, особливої ваги набуває проблема формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.